

**Vad vill
Socialisterna
- Välfärdspartiet
Gotland?**

Alternativ inriktning för budgetpolitiken Region Gotland 2023 och framåt

 valfardspartiet.org

 [socialisternagotlanda](https://www.facebook.com/socialisternagotlanda)

 gotland@valfardspartiet.org

 Socialisterna
Välfärdspartiet **GOTLAND**

1. Innehåll

1. Innehåll	2
2. Inledning – nedskärningar oavsett parti	3
2.2. Falska argument	4
2.3. Bryter mot lagar	4
3. Stoppa nedskärningarna av välfärden	5
3.1. Budgetreglerna måste ändras	5
4. Städning av regionen och förutsättningar för övriga krav	6
4.1 Arvodesrevidering – Första taget med kvasten	7
4.2 Minskad byråkrati – Andra taget med kvasten	8
4.3 Totalstopp av privatiseringar inom välfärden – Tredje taget med kvasten	8
5. Bättre arbetsvillkor för välfärdsarbetarna	9
6. Tandvård som all annan sjukvård	9
7. Mer lokalproducerad mat i skolan, vården och omsorgen	10
8. Aktiv bostadspolitik för allas rätt till bostad	11

2. Inledning

– nedskärningar oavsett parti

Politiken på ön har under de senaste mandatperioderna handlat om framförallt en sak: **nedskärningar av välfärden**. Denna kurs har hållits **oavsett** om det varit socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister som nu, den borgerliga Alliansen som suttit vid makten. Även den sk. "oppositionen" genom Sverigedemokraterna kopierar de styrandes linje: nedskärningar.

100-tals miljoner har tagits från vår gemensamma välfärd. Detta är pengar som kunde gått till läromedel och särskilt stöd i skolan. Till skyddsutrustning i äldreomsorgen och vården. Löneökningar och ökad personaltäthet.

Det är minst sagt upprörande att denna samhällsfarliga politik fortsatt även efter pandemin. När applåderna tystnat får samma välfärdsarbetare som fått ta de största smällarna klara sig med mindre resurser.

Socialisterna – Välfärdspartiet har bildats i opposition mot denna politik. Vi ställer frågan om nedskärningarna och välfärden högst upp på dagordningen. Vårt främsta krav är enkelt: nedskärningarna ska stoppas!

Det är inte det enda vi vill men det är det enda vi lovar. Istället för att komma med löften om guld och gröna skogar försäkrar vi Gotlands invånare om en sak – vi kommer aldrig svika. **En röst på Socialisterna är en röst mot nedskärningarna - det är en röst för att försvara välfärden.**

En röst på Socialisterna - Välfärdspartiet är också en röst för gotlänningarnas värdighet. Turism i alla ära men vår fina ö ska leva året om. Vi som bor här behöver fungerande samhällsservice och vi behöver bostäder. Vi är medborgare i ett land och betalar skatt som alla andra. Vi är inte en semesterkoloni för rika fastlänningar!

Välfärdens syfte är inte att kosta så lite som möjligt; den ska ge oss det vi behöver.

Endast det bästa är gott nog åt folket.

2.1 Falska argument

Nedskärningspolitikerna försöker sminka sin politik med ord som låter bra - som "effektiviseringar". Vem vill inte att saker skall vara effektiva? Ingen politiker frågar sig dock **hur man kan effektivisera verksamheter som syftar till omsorg**. Ska ett litet barn matas dubbelt så snabbt eller ett sår läggas om dubbelt så snabbt? Hur kan en patient blir frisk dubbelt så snabbt eller multiplikationstabellen läras ut dubbelt så snabbt? Alla som inte har egenintressen att skydda (bakom fina ord) förstår att det inte kan fungera så.

Nedskärningarna av vår gemensamma välfärd genomförs inte bara under falsk flagg av "effektiviseringar" - de görs också **helt i onödan**. Nedskärningarna sker inte för att det "inte finns pengar", de sker därför att politikerna **väljer** att ta pengar från välfärden för att uppnå överskott i budgeten. Överskotten betalas därmed genom nedskärningarna.

Men är det inte bra att spara till "tuffa tider"?

Jo det kan man tycka, men är det inte ett konstigt resonemang, att vi ska försämra våra barns skolgång för att de ska ha en äldreomsorg sedan - när de är gamla?

2.2 Bryter mot lagar

Välfärdens verksamheter baseras på lagar som finns för att garantera god kvalitet och uppnå mål som **solidaritet, likvärdighet och jämlikhet** i samhället. Exempel på sådana lagar är **Skollagen, Hälso- och sjukvårdslagen och Socialtjänstlagen**. Ingenstans i dessa lagar står det att de "bara gäller på Gotland när Eva Nypelius, Centerpartiet och resten av den borgerliga Alliansen tycker att vi har råd".

Tvärtom säger [Skollagen](#) att skolan i Sverige **ska** vara likvärdig och...

"... utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen."

Verksamheten under [Socialtjänstlagen](#) ska ...

"... på demokratins och solidaritetens grund främja människornas ekonomiska och social trygghet" och "jämlikhet i levnadsvillkor".

Sjukvården **ska** enligt [Hälso- och sjukvårdslagen](#) ge...

"... en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen. Vården ska ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet. Den som har det största behovet av hälso- och sjukvård ska ges företräde till vården."

Priset för den försämrade välfärden betalas inte bara av välfärdsarbetarna i form av försämrade arbetsvillkor. **Det betalas av alla vanliga arbetare, arbetslösa, pensionärer, studerande och sjukskriva - som inte har råd betala mer än vad vi redan gör genom skatten.**

3. Stoppa nedskärningarna av välfärden

Vi menar att det som behövs är en **ny kraft i politiken**. En kraft som sätter arbetande människors intressen i centrum och inte är rädd för att säga ifrån mot den galenskap som nedskärningspolitiken innebär.

Första steget är att sluta gå åt fel håll. Först efter att detta gjorts kan vi byta riktning. Första steget är att stoppa nedskärningarna!

I Region Gotlands [Budget och strategiska plan 2022-2024](#) beräknades överskottet för 2022 till 122 miljoner kronor. Med de extra statsbidragen efter pandemin och ökade skatteintäkter beräknas resultatet för landa på 226 miljoner kronor! Ändå fortsätter nedskärningarna.

Nedskärningarna 2022 uppgick till 43,3 miljoner kronor. I [Delårsrapport 1, januari-mars 2022](#) ligger de planerade nedskärningarna för 2023 på 55 miljoner kronor. Istället för nedskärningar på 55 miljoner kronor och ett överskott på 123 miljoner kronor sänker vi överskottet till 68 miljoner kronor och **inga nedskärningar alls. Så enkelt stoppar vi nedskärningarna!**

Socialisterna – Valförspartiet Gotland vill att;

- ✓ **Budgetposten ”effektivisering” stryks.**
- ✓ **Överskottsmålet sänks med samma siffra som nedskärningarna motsvarar.**

3.1 Budgetreglerna måste ändras

Fullmäktiges nio partier är idag överens om följande:

”Vid konflikt mellan verksamhetens mål och de ekonomiska resurserna är de ekonomiska resurserna överordnade verksamhetsmålen.” (sidan 53, Konflikt mellan verksamhetens mål och resurser, [Strategisk plan 2022-2024](#)).

Detta betyder i klartext att **regionfullmäktiges nio partier står enade om att åsidosätta de lagar som finns för att skydda kvalitén i vår välfärd.** Detta duger inte. En förändring av Region Gotlands principer för ekonomistyrning är nödvändig för att förhindra att nämnderna tvingas till nedskärningar under löpande budgetår.

Det är också nödvändigt för att skärpa kraven på ansvarsutkrävande. Om nedskärningspartierna i fullmäktige vill skära ned, då får de själva besluta om det. Detta smutsiga göromål ska inte lastas över på cheferna i de kommunala verksamheterna – så som skedde när Socialdemokraterna styrde med stöd av Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Socialisterna – Valförspartiet Gotland vill att;

- ✓ **Skrivningen ska ändras till: ”Vid konflikt mellan verksamhet och anslag ska verksamhet gälla, inte tvärtom.”**

4. Städning av regionen och förutsättningar för övriga målsättningar

Eftersom att Socialisterna – Valförspartiet inte är invalt i regionfullmäktige har vi **inte tillgång till hjälp från regionens tjänstemän** vad gäller att räkna på våra politiska förslag. Av denna orsak kan vi inte veta hur mycket som finns att spara in på saker vi vill titta närmare på eller hur mycket önskade reformer kan kosta. **Detta dokument ska därmed läsas som en viljeriktning där vi tydliggör vad vi vill och vad vi kommer verka för – utöver att stoppa nedskärningarna. Vi vill städa rent i och demokratisera regionen. Trappan ska sopas uppifrån!**

4.1 Arvodesrevidering – Första taget med kvasten

Idag ruttnar demokratin inifrån genom egenintressen för politiker och total likriktning bland de politiska partierna, som blir alltmer lydiga och underdåniga inför de villkor som de dominerande kapitalintressena ställer.

Korruption är inte bara att göra uppenbart olagliga saker. Det är också att låta samhällsviktiga verksamheter förfalla – samtidigt som man låtsas som ingenting eller t.o.m. förnekar förfallet för att kunna behålla sin post och den bekvämlighet den medför. Denna tendens är idag totalt dominerande inom det politiska livet – samma sak gäller vår kommun.

Regionens olika toppolitiker har onödigt höga arvoden. De högsta cheferna tjänar galet mycket mer än de människor som utför verkligt arbete i välfärden. Några talande exempel på detta är att regionstyrelsens ordförande tjänar 66 900 kronor i månaden och regionstyrelsens 1:e vice ordförande 33 450 kronor (för ett halvtidsuppdrag). Regionstyrelsens 2:e vice ordförande tjänar 50 175 kronor i månaden för 75% tjänstgöring. **Regiondirektören avlönas med hela 131 500 kronor** i månaden och ekonomidirektören med 71 400 kronor i månaden. HR-direktören tjänar idag 78 700 kronor i månaden.

Politiska uppdrag ska vara hedersuppdrag, inte köttgrytor för arbetsskygga karriärister och chefer ska komma närmare den personal de bestämmer över. Därför har vi enats om en lönenivå på 35 500 kronor i månaden för kommunens heltidspolitiker och högre chefer. Det kan inte anses som en dålig ersättning, men den är inte heller en enkelbiljett till livsomständigheter totalt skilda från befolkningsmajoriteten.

Självklart ska ersättning för förlorad arbetsförtjänst betalas ut till de som tjänstgör som förtroendevalda. Detta är en förutsättning för att vi som varje dag tvingas arbeta för mat på bordet och tak över huvudet ska kunna engagera oss politiskt. **Alla fallskärmar (sk. Omställningsstöd) ska också avskaffas.**

Vår arvodes- och lönerevision kommer frigöra medel till **nödvändiga låglönesatsningar inom basverksamheterna** inom förskolan, skolan, vården och omsorgen. Välfärdsarbetarna går före toppolitiker och byråkrater!

Socialisterna – Välfärdspartiet Gotland vill att;

- ✓ **Arvodet för regionstyrelsens ordförande sänks till 35 500 kronor.**
- ✓ **Samtliga övriga arvoden avskaffas i regionfullmäktig och nämnder och endast förlorad arbetsförtjänst och reseersättning betalas ut.**
- ✓ **En utredning av förutsättningar för att kraftigt sänka lönerna bland höga tjänstemän genomförs.**
- ✓ **Fallskärmarna avskaffas för politiker och tjänstemän.**

4.2 Minskad byråkrati – Andra taget med kvasten

Något som kännetecknar byråkratier är tendensen att utöka sig själva och sina privilegier. Vissa delar av regionens organisation har svällt sett över tid. Exempel på detta är att Region Gotland idag har ca 40 personer som bär titeln "strateg". Dessa tjänar mellan 39 500 och 53 000 kronor i månaden. På HR-avdelningen jobbar 50 personer och på Kommunikationsavdelningen arbetar 32 personer.

Vi inser givetvis att även bra saker görs av dessa personer. Men något har sparat ur här, därför behövs en grundlig översyn av byråkratin med det uttalade syftet att sänka onödigt höga löner och minska den så långt det går. Kärnverksamheterna ska rustas upp först - detta är vår strategi. När det är uppnått kan vi diskutera annat.

Socialisterna – Valfärdspartiet Gotland vill att;

- ✓ En utredning av arbetsbeskrivningar och övertalighet görs bland regionens strateger, HR- och kommunikationsavdelning samt övrig byråkrati.

4.3 Totalstopp av privatiseringar inom välfärden – Tredje taget med kvasten

Idag finns det ett stort antal privata företag som levererar välfärdstjänster av olika slag på Gotland. Det vanligaste argumentet mot att privata företag ska bedriva välfärdsverksamhet med skattemedel är att skattepengar som ska gå till välfärd istället blir till privata vinster, inte sällan i stora koncerner ägda av riskkapitalbolag.

Det främsta argumentet för privatiseringarna är valfrihetsargumentet. Kring detta argumenterar borgerliga politiker ungefär i nivå med "valfrihet är bra, därför att välja är kul". Vid slarvig anblick kan det låta rimligt, vem vill inte kunna välja?

Välfärd i form av sjukvård, skola och omsorg har vi för att vi vill uppnå trygghet och jämlikhet. Tryggheten bygger på att man vet att det blir bra, oavsett var man bor eller vilken samhällsklass man tillhör. Vad händer om man väljer fel? Att välja mellan utövare av hemtjänst för en förälder eller en komplicerad hjärtoperation är svårare "val" än det mellan frukt från två olika torghandlare. Detta verkar borgerliga politiker ha svårt att förstå.

Valfrihet kan på sin höjd erbjuda spänning, som i ett lotteri – men inte trygghet. Att därmed argumentera för valfrihet "för välfärdens skull" är lika galet som att åka bil utan säkerhetsbälte "för säkerhetens skull". Spänning och trygghet är motsatta begrepp, så även välfärd och valfrihet. Med en bra välfärd, där vi vet att det blir bra oavsett till vilken skola, vårdcentral eller äldreboende vi vänder oss, kan vi uppnå ökad trygghet.

Socialisterna – Valfärdspartiet Gotland vill att;

- ✓ Inga nya privatiseringar tillåts inom regionens välfärdsverksamheter.
- ✓ Regionen verkar för att återta verksamheter som har privatiserats.

5. Bättre arbetsvillkor för välfärdsarbetarna

Den offentliga välfärden måste rustas upp ordentligt, med början i personalens arbetsvillkor. Detta är nödvändigt efter decennier av nedskärningspolitik. **Välfärdssektorerna har idag inte bara problem att rekrytera ny personal – många lämnar också sina jobb och söker sig till andra områden.** Orsakerna kan variera mellan olika yrkesgrupper, flera saker är dock gemensamma: **låga löner och hög arbetsbelastning.**

Om vi vill kunna bemanna våra välfärdssektorer måste vi förbättra personalens arbetsvillkor, detta måste få kosta pengar. **Lönerna ska upp**, med början i de sämst betalda yrkesgrupperna och arbetsbelastningen ska minska, genom **ökad bemanning.**

Socialisterna – Välfärdspartiet Gotland vill att;

- ✓ **En låglönesatsning genomförs för de sämst betalda yrkesgrupperna inom skolan, barnomsorgen, vården, äldre- och handikappomsorgen.**
- ✓ **Grundbemanningen ökar så att enheter kan täcka kortare sjukfrånvaro på egen hand.**

6. Tandvård som all annan sjukvård

Tänderna är en del av kroppen. Ingen invänder mot det påståendet. **Tandhälsa är en del av en människas hälsa.** Ingen invänder förmodligen mot det heller.

Tandvård är sjukvård, borde då vara den naturliga slutsatsen. Det borde inte kosta mer för den enskilda människan att få hjälp med sin tandhälsa än att få hjälp om man har hälsoproblem med ryggen, hjärtat eller knäna. Så är det inte idag. I stor utsträckning får var och en bekosta sin egen tandvård. Många har inte råd, och det syns på deras tänder.

Här på Gotland är detta extra tydligt, här har en av tio dålig tandhälsa. Detta gör att Region Gotland toppar listan för sämst tandhälsa i Sverige.

Detta ska nu förändras i grunden. **Tandvård är sjukvård, och ska behandlas som sjukvård i de offentliga trygghetssystemen.** Tandvården ska inordnas under det allmänna högkostnadsskyddet, så att alla har råd med den tandvård de behöver. **Tandhälsan är idag en klassfråga – som så mycket annat.** Den ska inte kosta mer för patienten än annan sjukvård. Inte bara de rika skall ha råd med hela tänder!

Socialisterna – Välfärdspartiet Gotland vill att;

- ✓ **Tandvården ska inordnas under det allmänna högkostnadsskyddet, så att den inte kostar mer för patienten än annan sjukvård.**

7. Mer lokalproducerad mat i skolan, vården och omsorgen

Socialisterna – Valfördsparriet Gotland vill att **andelen lokalproducerad mat i Region Gotlands verksamheter skall öka**. Målet är inget mindre än att så mycket mat som det bara går skall vara producerad lokalt. Vi har framförallt tre argument för detta.

1. Ökad kvalitet på maten inom välfärden. Mat som produceras nära och lagas nära de som skall äta den är bättre. Lokalproducerad mat är helt enkelt en kvalitetsökning i våra ögon och den offentliga välfärden skall på alla sätt vara av högsta kvalitet.

2. Minskad sårbarhet. Sverige är till väldigt stor grad beroende av import av mat. Detta innebär ökad sårbarhet för det svenska samhället i händelser av kris och krig, vilket knappast kan bortförklaras som "domedagstänkande" i dessa tider. **Ökad lokal matproduktion är alltså en styrkemarkör för vårt samhälle.**

3. Färre och kortare transporter är bättre för miljön. Miljöproblemen är många och stora. Socialisterna – Valfördsparriet ställer sig **skeptiska till "lösningar" på globala problem, som baseras på individualism och privatmoralism**. Kan däremot vår offentliga verksamhet bidra till kortare och färre transporter av livsmedel är detta något vi ställer oss positiva till.

Socialisterna – Valfördsparriet Gotland vill att;

- **Andelen lokalt producerad mat ökar inom regionens verksamheter.**
- **Andelen svenskproducerad mat ökar på bekostnad av utländskt producerad – för att täcka upp det som inte kan upphandlas lokalt på ön.**

8. Aktiv bostadspolitik – för allas rätt till bostad

Bostadsbristen på Gotland är akut. Den är inte endast ett problem för studerande utan även pensionärer och barnfamiljer tvingas i allt högre grad vända sig till socialtjänsten för hjälp med bostad. **Det duger inte att till största del bygga för de som har råd med det "lilla extra",** som i dessa tider – med skenande bostadspriser – inte är så "litet".

Sveriges grundlag (kap 1 § 2, vår **markering**) är tydlig:

*"Den enskildes personliga, ekonomiska och kulturella välfärd ska vara grundläggande mål för den offentliga verksamheten. **Särskilt ska det allmänna trygga rätten till arbete, bostad och utbildning samt verka för social omsorg och trygghet och för goda förutsättningar för hälsa. Det allmänna ska främja en hållbar utveckling som leder till en god miljö för nuvarande och kommande generationer.**"*

Vi kan enkelt konstatera att detta inte uppfylls. **Socialisterna – Valförspartiet har en nationell linje för bostadsfrågans lösning.** Så länge inte den genomförs i landet måste frågan lösas – efter förmåga – lokalt genom kommunalt bostadsbyggande.

Det är också allmänt känt att bostadspriserna drivs upp av rika människor - som använder ön just som semesterkoloni. Detta duger inte heller. En lösning på detta problem är en del i svaret på bostadsfrågan. Vi vet inte i dagsläget hur detta kan lösas men frågan behöver utredas fullt ut och vi är beredda att våga tänka nytt.

Socialisterna – Valförspartiet Gotland vill att;

- ✓ **En utredning ska genomföras av förutsättningarna, svårigheterna och kostnaderna för att genom offentlig upplåning bygga bort bostadsbristen på Gotland, med i första hand billiga hyresrätter.**
- ✓ **En utredning ska genomföras av förutsättningarna att komma till rätta med problemet med upptrissning av bostadspriser av människor ej bosatta på Gotland.**